

Hoofdstuk 7 Aardrijkskunde

Landschappen in Nederland

Hoog en laag

Vroeger woonden de mensen alleen op hoge plaatsen, omdat die plaatsen niet onder water konden lopen. Als er geen hoge plaatsen waren (bijvoorbeeld in Friesland) dan bouwden de mensen die zelf van klei en afval. Dat noemen we terpen. Als de rest van het land onder water liep, bleven deze terpen als kleine eilandjes boven het water uit steken.

Later bouwden de mensen ook dijken om het lage land wat er achter ligt te beschermen tegen het water. Zo kunnen daar nu ook mensen wonen.

Vooraf het Noorden en Westen van Nederland is laag land. Dat land ligt zelfs onder de zeespiegel. De zeespiegel wil zeggen de hoogte van de zee tussen eb en vloed in. Het Zuiden en Oosten hebben wat meer reliëf. Dat zijn heuvels

Nederland heeft vele rivieren. Het water van die rivieren komt meestal uit de bergen van andere landen en stroomt dus van hoog naar laag. Onderweg neemt dat water zand, grind en klei mee. Omdat Nederland een vlak land is, stroomt het water van de verschillende rivieren in ons land niet zo snel. Daardoor blijven die stoffen hier vaak op de bodem liggen.

Als een rivier overstroomt komt het zand, grind en klei dus ook op het land terecht. Bij elke overstroming komt er weer een nieuw laagje bovenop. Zand, grind en klei vormen dus de ondergrond van Nederland.

Het ontstaan van Nederland

Tienduizenden jaren geleden was er de ijstijd. In Nederland was het toen erg koud en grote stukken land waren bedekt met ijs. Het ijs duwde soms stukken land zelfs omhoog en zo ontstonden er heuvels (bijvoorbeeld de Utrechtse Heuvelrug). Ook voerde het ijs stenen met zich mee, die hier achterbleven toen het ijs weer weg was. Door het ijs konden sommige rivieren niet meer stromen, ze bogen af naar het westen.

Later werd het hier weer warmer en verdween het ijs. Het zeewater steeg door al het gesmolten ijs. Waardoor er in de winter vaker overstromingen plaats vonden. Ook de Noordzee verschoof verder naar het oosten door stijging van het water.

3. Waar wordt de grond voor gebruikt?

Nederland heeft verschillende grondsoorten:

a. Löss

Dat is hele fijne vruchtbare grond in Zuid-Limburg. Na de ijstijd is deze grond hier door de wind naartoe geblazen. Wordt vooral gebruikt voor veeteelt, tuinbouw en akkerbouw.

b. Zandgrond

Dat is onvruchtbare grond, maar kan door bemesting wel vruchtbaar worden gemaakt. Op deze grond is er veel akkerbouw en grasland.

c. Veen

Deze grond is onvruchtbaar en nat. De bodem heeft weinig voedsel voor planten.

Veen ontstaat uit halfverrotte waterplanten. Het komt vooral voor in moerassig gebied. Hier is veel grasland.

d. Duinen

Dat zijn zandheuvelds. Ze beschermen het land tegen de zee. De zee heeft ze zelf gemaakt. De zee laat steeds wat zand achter als het vloed is geweest. Dat zand wordt door de wind verder het land op geblazen. Daar wordt het tegengehouden door de planten die er groeien. Dat zand blijft zich opstapelen en na vele jaren ontstaat er zo een duin.

In duinen wordt water gefilterd. Rivier en regenwater zakt steeds dieper door het zand en wordt uiteindelijk tegengehouden door een laag klei (het spoelt dus niet weg). Het zand maakt het water dus schoon en dat kan als drinkwater worden gebruikt. Duinen zijn dus belangrijk voor de waterwinning.

e. Kleigrond

Deze grond is zeer vruchtbaar, maar niet luchtig. Veel planten kunnen hier niet tegen. Op deze grond vinden we vooral veel fruitbomen, gras, aardappels en suikerbieten.

kleigrond

veengrond vaak grasland

duinlandschap

grondsoorten in Nederland

Sint Pietersberg in Limburg

Bron: Wijzer door de wereld uitgegeven door Wolters Noordhoff

(alleen voor gebruik leerlingen De Kleine Beer)

Leervragen

- 1) Leg uit wat terpen zijn.
- 2) Wat vormt de ondergrond van Nederland?
- 3) Hoe ontstonden heuvels?
- 4) Waardoor steeg het zeewater?
- 5) Noem een aantal verschillende grondsoorten.